

378.147::340.116(497.11)

378.096:340(497.11)

347.962(497.11)

**AKTUELNA PROBLEMATIKA U PROGRAMIRANJU I IZVOĐENJU
NASTAVE ZA EDUKACIJU I OSPOSOBLJAVANJE BUDUĆIH DIPLOMIRANIH
PRAVNIKA U PROCESU OSAVREMENJAVANJA UNIVERZITETA**

Doc. dr Senad Džinić*

Apstrakt:

Autor rada kritičkim pristupom analizira problematiku i perspektive naučno obrazovnog sistema sa posebnim osvrtom na pravne fakultete, kao i kadrovsku politiku u pravosuđu i na univerzitetima u Republici Srbiji. S tim u vezi autor ističe probleme koji se javljaju u kreiranju i realizaciji studijskih programa pravnih fakulteta, insistirajući na aplikativnim veštinama, većim brojem časova praktične nastave i obaveznom saradnjom pravnih fakulteta sa sudovima, tužilaštvom, privrednim društvima i sličnim institucijama. U drugom delu rada autor se bavi problematikom kadrovske politike u pravosudnom sistemu Republike Srbije. U skladu sa navedenim autor daje predloge za rešavanje brojnih problema na koje je ukazao u radu.

Ključne reči: edukacija, nastava, kompetencije, diplomirani pravnik, pravosuđe.

UVOD

Naslovljena tematika koja obuhvata ceo niz otvorenih i gorućih pitanja, retko je bila predmet širih i temeljitijih naučnih rasprava, analiza ili opsežnijeg naučno istraživačkog rada. Isto tako ova tematika izuzetno je interesantna i za širu pravničku populaciju, čiji bi doprinos sa iskustvenog stanovišta u rešavanju otvorenih pitanja u ovoj oblasti imao značajne efekte.

U dobro poznatim uslovima tranzicije koji već duži vremenski period potresaju i naše društveno biće i u kojima se svakodnevno donose kapitalni zakonski projekti, država se, barem se stiče takav utisak, pozivajući se na univerzitetsku autonomiju, na neki način distancirala od problematike univerziteta u ovoj oblasti i pored činjenice da je osnivač većeg broja univerziteta u RS.

---

* Docent za užu naučnu oblast krivično pravo na Departmanu za pravne nauke, Univerziteta u Novom Pazaru, e-mail: dzinicmilena@yahoo.com.

Nije sporna činjenica da naša država u uslovima evropeizacije, usvajanjem brojnih evropskih standarda i približavanjem pravnom sistemu Evropske unije, nužno i istovremeno mora da obezbedi i potpunu autonomiju univerziteta. Isto tako nesporno je pitanje autonomije univerziteta i njegove nezamenjive uloge u naučno obrazovnoj misiji. Međutim sa druge strane postavlja se i pitanje, pogotovo sa stanovišta demokratske pravne države, da li postoji obaveza i spremnost naše države da svojim instrumentima, merama i aktivnostima delujući u širem društvenom interesu doprinosi osavremenjavanju univerziteta u skladu sa usvojenim evropskim standardima, neovisno o toga da li su u pitanju državni ili privatni univerziteti. Smatramo da se takva uloga države *eo ipso* podrazumeva, tako da se opravdano i sa optimizmom može očekivati, i ako ne kao presudna, već kao nužna, transparentna i plodotvorna podrška i pomoć univerzitetu u opštem društvenom interesu.

U procesu osavremenjavanja naučno obrazovne akademske univerzitetske nastave, osnovna aktivnost države trebalo bi da se ogleda u saradnji sa univerzitetima, da bude planska, kooperativna i normativno projektovana. To znači da planirana normativna regulativa države (zakonska i druga) u uslovima evropeizacije našeg pravnog sistema i potpune realizacije ciljeva Bolonjske deklaracije, mora ići u susret osavremenjavanju univerziteta kao glavnog nosioca naučne i stručne misli i jednog od važnih protagonista sveukupnog društvenog razvoja.

Osavremenjavanje programa akademske naučno obrazovne nastave na univerzitetu mora da se usmeri ka podizanju edukacije i osposobljavanje studenata na daleko viši nivo, koji obezbeđuje stvaranje sposobnih i kvalitetnih kadrova u svim sferama visokog naučnog obrazovanja. Takva orijentacija interes je i zadatak ne samo univerziteta koji u tome mora imati vodeću ulogu i sa najvećim doprinosom, već i države, kao i celokupne društvene zajednice. Upravo naš najveći kapital i njegovo najveće i najplodnije izvorište, zahvaljujući procesu osavremenjavanja naučno obrazovne nastave, trebalo bi da postanu naši visoko stručni kadrovi.

U okviru procesa verifikacije osavremenjavanja naučno obrazovne nastave univerziteta, država bi u saradnji pre svega sa univerzitetima, kao i drugim društvenim subjektima, trebala da iskaže svoj krucijalni interes za uspešno i dugoročno rešavanje strateških ciljeva, pre svega u sferi usmeravanja i razvoja kadrovske politike. To su na prvom mestu pitanja u pogledu savremenog obrazovanja i obezbeđivanja deficitarnih kadrova različitih profila, ali i pitanja vezana za hiperprodukciju određenih kadrovskih profila koje tržište rada nije u stanju da apsorbuje. Ovaj proces hiperprodukcije kadrova očigledno nekontrolisano traje već duže vreme i uočava se kod pojedinih akademskih zvanja (dipl.pravnici, dipl. ecc, dipl.sociolozi, dipl, vaspitači i brojna druga), tako da i predstavlja jedan od najtežih problema koji opterećuje državu i društvenu zajednicu u celini.

Poznata je i činjenica da su državne i javne institucije, jedinice teritorijalne autonomije i jedinice lokalne samouprave (administracija) određene prekomernim brojem zaposlenih visoko stručnih kadrova i da vlada RS planski sprovodi rasterećenje javnog sektora otpuštanjem prekomerno zaposlenih, što u još oštrijoj meri usložava pitanje opšte kadrovske problematike u Republici Srbiji.

Prisutan je i fenomen prezasićenosti Beograda i drugih gradskih centara pojedinim kadrovskim profilima s jedne strane, i dok se sa sdruge strane u ostalim naseljenim mestima i rurarnim područjima oseća potreba za takvim kadrovskim profilima. Ublažavanju ovog procesa značajno su doprineli pojedini privatni univerziteti, a značajnu ulogu u tome ima Internacionalni Univerzitet u Novom Pazaru, osnivanjem isturenih visokoškolskih jedinica na područjima na kojima je iskazana deficitarnost određenih kadrovskih profila. Ovakvom strategijom pojedinih univerziteta smanjen je priliv studenata na univerzitete u velikim gradskim centrima čime je donekle obezbeđena ravnopravnost u visokoškolskom obrazovanju studentima sa područja koje karakteriše deficitarnost u pogledu pojedinih akademskih zvanja. Time su smanjeni troškovi školovanja studenata, a istovremeno je i zaustavljen proces odlivanja i nagomilavanja kadrova u velikim gradskim centrima.

Najosetljivije i najbolnije državno, ekonomsko, političko i opšte društveno životno pitanje odnosi se na odliv iz zemlje visoko obrazovanih kadrova među kojim je i ogroman broj onih koji pripadaju tzv. deficitarnim strukama. Taj proces odigrava se u dužem vremenskom periodu, a država i njene institucije iskazuju nespornost i nesposobnost da tu problematiku na adekvatan razreše ili barem ublaže. Sasvim je razumljivo da se taj dugotrajni proces odigrava u periodu tranzicije i u vremenima osiromašenja društvene zajednice. Usled odliva mladih stručno obrazovanih kadrova širom sveta država trpi ogromnu štetu školujući *de facto* visoko stručne kadrove i za potrebe inostranstvo. Samo jedan primer može se pokazati motivisanost naših visokostručnih kadrova za odlazak iz zemlje radi zapošljavanja u nekim visoko razvijenim zapadnim zemljama. Tako lekar u Norveškoj ostvaruje mesečnu zaradu od preko 7000 evra a u našoj zemlji ta zarada ne iznosi ni 1000 evra. Sve to govori u prilog veoma složene i otvorene problematike u sferi kadrovske politike u kojoj država ima odlučujuću reč naravno u saradnji sa svim ključnim nosiocima privrednog i društvenog razvoja, kao i sa univerzitetima kao rasadnicima stručnih kadrova.

U kontekstu napred izložene problematike može se jasno zaključiti, da bez jednog zajednički osmišljenog konceptualnog pristupa države i njenih institucija, univerziteta i svih ostalih privrednih i vanprivrednih subjekata, nije moguće ostvariti osavremenjavanje sistema obrazovanja kao temelja racionalne kadrovske politike i opšteg društvenog razvoja.

Stoga se zadaci svih sudionika u verifikaciji savremenih programa naučno obrazovne nastave i edukaciji studenata u skladu sa savremenim zapadno evropskim standardima ne mogu se svoditi na jedan kampanjski posao. Ti zadaci su od prvorazrednog značaja i predstavljaju dugoročni proces sistemskog karaktera

koji će kroz adekvatne projekte i njihovu realizaciju predstavljati prioritetnu društvenu akciju.

POBLEMATIKA U OBRAZOVANJU BUDUĆIH PRAVNIKA U REPUBLICI SRBIJI

Ne retko spora i troma zakonodavna regulativa u pojedinim ključnim oblastima (primer više godišnje problematike u vezi sa usvajanjem reformisaniog Zakonika u krivičnom postupku koji je najzad donet u septembru 2011 godine sa dugotrajnim odlaganjem njegove primene koja je konačno otpočela 1.10.2014 god.), s jedne strane, zatim ubrzana zakonodavna regulativa s druge strane, kao i česte izmene i dopune zakonskih projekata, s treće strane, uzročno posledično se odražavaju i na sporu transformaciju i osavremenjavanje univerzitetske naučne nastave.

Pored toga na sporo usaglašavanje našeg pravnog sistema sa pravnim sistemom evropske unije u smislu člana 72. Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju negativno se odražava i normativni sistem Evropske unije (koji se nalazi u jednom kontinuiranom procesu promena i dogradnje). Takvo stanje značajno utiče i na sporiju transformaciju našeg obrazovnog sistema sa obrazovnim sistemom evropske unije

Nije daleko od istine učestala konstatacija da mladi diplomirani pravnici kao i drugi visoko obrazovani kadrovi, nakon završenih osnovnih akademskih studija iskazuju slabost i nesnalaženje u praktičnoj primeni stečenih teorijskih znanja. Takvo stanje očigledno je rezultat manjkavosti i nedostataka u koncipiranju programa osnovnih akademskih studija u kojima se najveća pažnja posvećuje teoriji, a retka ili gotovo nikakva pažnja praksi i praktičnim iskustvima iz životne stvarnosti. Time se studenti pasiviziraju i svode na puke slušaoce teorijskih predavanja, a malo približavaju stvarnom životu i praktičnoj stvarnosti. Sve to predstavlja rezultantu jednog konzervativnog i tradicionalno dogmatskog pristupa u koncipiranju programa osnovne akademske nastave. Nužno je da se taj zastareli konceptijski pristup ubrzano menja uz prilagođavanje savremenim trendovima. Živa reč predavača ma koliko bila ubedljiva, nadahnuta i teoretski bogato osmišljena *in rerum natura* nije dovoljna, niti je toliko uverljiva, da student oseti praktično-iskustvenu vrednost teorijskog modela, instituta ili ustanove kao predmeta nastave.

Nastava u predmetima iz oblasti pravnih nauka treba biti tako osmišljena, koncipirana i prilagođena da studente uvode u aktuelni-realni svet životne stvarnosti, dakle uz kontinuirano povezivanje teorije i prakse. Za jedan takav pristup nužna je i neophodna teorisko-iskustvena osposobljenost predavača koji će uz puno interesovanje studenata jasno i stvaralački protumačiti odredbe određenih pravnih normi, instituta ili ustanova i predočiti njihov značaj u praksi odnosno u realnom životnoj stvarnosti. U tim nastojanjima predavač će svoje teorisko predavanje potkrepiti konkretnim primerima iz prakse, prvenstveno iz sudske prakse, uz neposrednu prezentaciju i objašnjavanje sadržine najvažnijih pravnih i

drugih akata u oblasti koja je predmet izučavanja (kao na pr. ugovora iz obligacionog i stvarnog prava, različite vrste testamenata, tužbi u građanskom sudskom postupku, optužnica, optužnih predloga i privatnih tužbi u krivičnom sudskom postupku, optužnih akata u prekršajnom postupku, žalbi u sadržini žalbi u raznim vrstama postupaka, odluka koje se donose u redovnim i posebnim postupcima, ugovora i drugih pravnih akata iz oblasti radnih odnosa, odluka koje se donose u upravnom postupku i upravnom sporu, zapisnika o glavnom pretresu pred krivičnim i na pretresu pred prekršajnim sudom, zapisnika o glavnoj raspravi pred građanskim sudom, zapisnika pred nadležnim organima u upravnom postupku, zapisnika o uviđaju i rekonstrukciji, zapisnika o većanju i glasanju, kao i sve druge zapisnike koji se sačinjavaju pred nadležnim organima postupka, molbe za povraćaj u pređašnje stanje u pojedinim postupcima, redovnih i vanrednih pravnih lekova u građanskim, krivičnim, prekršajnim i drugim postupcima, ustavnoj žalbi, aplikaciji Evropskom sudu za ljudska prava u Strazburu i druga pravna akta koja su predmet teorijskog izučavanja.)

I ono što je najvažnije! Nastava i vežbe u programima osnovnih akademskih studija pravnih fakulteta moraju biti tako osmišljene i koncipirane da praktičan rad i aktivnosti studenata dođu do punog izražaja, da imaju prioritetni značaj, tako da svaki student ima obavezu da samostalno, a po potrebi u saradnji sa nastavnikom ili asistentom u kontinuitetu nastave i vežbi sastavi i prezentira nacрте svih pravnih akata koji su izučavani kao predmet teorijske nastave. Naravno da će u tako koncipiranoj nastavi i vežbama najveći teret i odgovornost snositi predavači i asistenti čime će se obezbediti puna aktivnost studenata i njihovo stručno osposobljavanje za uspešnost u obavljanu svoje pravničke profesije. Ovakvim konceptom nastave studenti se od pasivnih subjekata i posmatrača, *nollens vollens*, od samog početka nastave uključuju u nastavni proces kao aktivni subjekti što podrazumeva i njihov pojačanu odgovornost za individualni van nastavni rad.

Konsultativnoj nastavi neophodno je posvetiti odgovarajuću pažnju. Studentima se mora omogućiti da u toku izvođenja nastave imaju određeno vreme radi konsultacije sa nastavnikom u pogledu pojedinih otvorenih i nejasnih pitanja, nacрта pravnih akata, izrade kolokvijalnog, seminarskog i diplomakog rada, kako bi na taj način otklonili određene dileme i nejasnoće i pravilno shvatili materiju koja je predmet izučavanja. Time se obezbeđuje aktivna komunikacija na relaciji student nastavnik i realizacija procesa međusobnog uvažavanja i poverenja kao osnove povećavanja interesovanja studenata za predmet nastave. Ovakva metodologija istovremeno omogućava da se studenti još u toku nastave opredele za onu pravnu oblast koja je za njih najprivlačnija.

U pravcu sticanja praktičnih saznanja u pojedinim oblastima pravnog života, uz redovnu nastavu studentima se mora omogućiti da prisustvuju suđenjima u krivičnoj, građanskoj i prekršajnoj materiji i da se neposredno upoznaju sa problematikom u oblasti pravosuđa, javnog tužilaštva, javnog pravobranilaštva, zaštitnika građana, organa unutrašnjih poslova, zatvorskih i pritvorskih ustanova, organa starateljstva, organa lokalne samouprave, javnih ustanova, privrednih i

vanprivrednih organizacija i udruženja, advokature, javnih beležnika, carine, uprave javnih prihoda i drugih.

U zavisnosti od zainteresovanosti i opredeljenja za određenu granu pravnih nauka studentima se još u toku nastave mora omogućiti da provedu određeno vreme u određenim državnim organima i institucijama, organima lokalne samouprave, privrednim i vanprivrednim kolektivima ili drugim organima i organizacijama radi bližeg upoznavanja pravne regulative (zakona, drugih propisa i akata) i sticanja praktičnih iskustava u primeni prava u tim oblastima. Ovakav način praktičnog osposobljavanja studenata mora biti ostvaren uz puno razumevanje i kooperativnost navedenih državnih organa i drugih organizacija, koja ne retko izostaje. U tom pravcu bi trebalo da se uspostavi odgovarajuća pravna regulativa ili da se preduzmu druge mere i aktivnosti radi uspostavljanja obaveze svih navedenih subjekata na pomenute oblike saradnje koji su u interesu osavremenjavanja u obučavanju budućih diplomiranih pravnik i ostvarivanja adekvatne kadrovske politike na nivou celokupne društvene zajednice.

U toku izvođenja nastave i vežbi neophodno je podsticati maksimalnu aktivnost i angažovanje studenata. U tom pravcu nastavnik i asistent moraju obezbediti potpunu komunikaciju sa studentima sa ciljem njihovog hrabrijeg i smelijeg uključivanja u proces nastave i vežbi, otklanjajući sve moguće razloge i motive koji ometaju i sputavaju studente na tom putu. Pri tome posebno treba insistirati na individualnom radu studenata, na proučavanju stručne literature i sudske prakse po preporukama nastavnika i asistenta, polazeći od toga da individualno obrazovanje studenata predstavlja najsavršeniji i najneposredniji izvor obogaćivanja saznanja i uspešnog stručnog napredovanja. U tom kontekstu svi studenti imaju obavezu da u dogovoru sa nastavnikom i asistentom tokom trajanja semestra pripreme kraća izlaganja iz dela materije koja je apsolvirana na predavanjima. Time se kod studenata razvija i unapređuje smisao za uspešnu i pravilnu usmenu i pismenu komunikaciju, budući da je govorništvo (oratorika), paradigme pravničke struke, koja predstavlja jednu od osnovnih pretpostavki za uspešno obavljanje pravničke profesije.

Na časovima nastave i vežbi uz adekvatne pripreme češće treba primenjivati metode improvizovanih suđenja u predmetima krivične, građanske i prekršajne materije, kao i improvizovanih postupaka u predmetima vanparnične, izvršne, nasledne i drugih materija. I ovakvim načinom podstiče se i razvija govorništvo i ono što je najvažnije, kod studenata se time razvija i sposobnost za logičko razmišljanje i povezivanje teorije i prakse.

Dosadašnja praksa izrade kolokvijalnih i seminarskih radova uglavnom se svodila na puko prepisivanje zadate teme iz udbenika koji je osnova za pripremanje ispita. Ovakvu praksu treba izbegavati uz insistiranje da studenti pri izradi kolokvijalnih i seminarskih radova koriste širu literaturu uz ispravnu primenu pravila o citiranju. Na taj način studenti se pripremaju i osposobljavaju za izradu i odbranu budućeg završnog diplomskog rada. Odbrana kolokvijalnih i seminarskih

radova predstavlja takođe važnu kariku u razvijanju govorništva i logičkog razmišljanja.

Testiranje studenata kao metod provere dostignutih saznanja predstavlja veoma važan i neizostavan metodološki put ka bržem napredovanju i osposobljavanju studenata u konkretnoj pravnoj oblasti. Testovi moraju biti solidno pripremljeni, sa preciznim, jasnim i neposredno postavljenim pitanjima u vezi sa kojima je moguć jednostavan odgovor. Ta pitanja moraju da se odnose na krucijalne i centralne odrednice iz konkretne pravne oblasti. Ovakav metodološki pristup od izuzetnog je značaja pošto studentima omogućava lakše savladavanje gradiva, a time i jednostavniji put za polaganje ispita. Na ovaj način omogućava se kontinuirano praćenje aktivnosti i dostignutih saznanja svakog studenta ponaosob.

Napred izložna zapažanja i sugestije predstavljaju samo neke od ključnih pretpostavki za uspešno i savremeno programiranje akademske nastave osnovnih studija pravnih nauka u skladu sa standardima zemalja zapadne evrope. Naravno da pored navedenih mera, aktivnosti i instrumenata postoje i druge mere, i instrumenti koje nameće sama životna stvarnost, a koje mogu biti inkomponirane u projekciju osavremenjavanja nastave. Fundamentalni cilj je povezivanje teorije i prakse kao procesa koji je po svojoj suštini univerzalni zakon društvenog bića i komunikacije, tako da se taj zakon mora apsolutno poštivati. Teorija i praksa kao znanje i iskustvo, predstavljaju dve međusobno povezane i uslovljene kategorije bez kojih je naučno obrazovni proces nezamisliv.

Navedeni metodološki pristupi kao i brojni drugi nisu nam nepoznati, ali na žalost u našoj praksi, retko se ili delimično primenjuju ili se uopšte ne primenjuju. Na tom planu isključivu odgovornost leži na univerzitetu i pravnim fakultetima. Za istinski i stvarni napredak u ovoj oblasti imperativ je u doslednoj primeni i realizaciji svih napred navedenih ali i drugih poznatih metoda. Bez takvog iskoraka nema napretka ni osavremenjavanja pravnih fakulteta niti pravilne edukacije i osposobljavanja budućih diplomiranih pravnika za uspešno obavljanje svoje profesije.

Naravno, nužno je napomenuti, da je slično ili donekle slično stanje i u drugim oblastima univerzitetskih naučno obrazovnih aktivnosti, ali ta problematika nije predmet našeg interesovanja.

Za ovako veliki poduhvat osavremenjavanja programa osnovnih akademskih studija na pravnim fakultetima nužna je i krucijalno još jedna pretpostavka, a to su visoko stručno osposobljeni kadrovi. Savremena i reformisana nastava podrazumeva savremene i reformisane nastavnike jer bi, upravo na njima trebao da leži ceo teret ovog velikog poduhvata. Naučna osposobljenost, kreativnost i praktična iskustva nastavnog osoblja, može se konstatovati, predstavljaju *conditio sine qua non* savremene reforme univerziteta. Dakle, za ovaj istorijski i sudbonosni poduhvat potrebno je obezbediti visoko stručno i iskusno nastavno osoblje i u tom pogledu uz primenu strogih kriterijuma pri izboru nastavnika, puna odgovornost leži na univerzitetu i pravnim fakultetima.

PROBLEMI U VEZI SA KADROVSKOM POLITIKOM U PRAVOSUĐU REPUBLIKE SRBIJE

Ovom prilikom nužno je ukazati i na neke apsurdne situacije koje su povezane sa kadrovskom politikom iz naše stvarnosti. Te apsurdne situacije odnose se na naše pravosuđe i naš pravosudni sistem. Svi smo upoznati da je reforma našeg pravosudnog sistema doživela puni debakl. Intervencijom Ustavnog suda RS obavljani reizbor sudija de facto je stavljen van snage, tako da ponovni reizbor sudija od strane Visokog saveta sudstva, do danas nije nastavljen i sproveden. Nije sporno da je odlukama Visokog saveta sudstva, u toku reizbora učinjena nepravda prema velikom broju sudija, koji su i pored iskazanog kvaliteta i efikasnosti u radu razrešeni sudijske dužnosti. U pogledu ove kategorije nosioca pravosudne funkcije može se reći, da je uz intervenciju Ustavnog suda RS, pravda zadovoljena, jer su te sudije opravdano vraćene na sudijsku dužnost. Međutim navedena intervencija Ustavnog suda RS, pokazala se i nepravednom u delu u kome je vraćen na sudijsku dužnost veliki broj sudija koje su bile sasvim opravdano razrešene sudijske dužnosti zbog neispunjavanja norme i lošeg kvaliteta odluka, što je ukazivalo na njihovu nestručnost i nesposobnost za uspešno obavljanje sudijske funkcije. Time je proces reizbora nosioca pravosudne funkcije doživio fujasko, a naše pravosuđe i u današnje vreme opterećuje visok nivo neažurnosti i neefikasnosti.

Sledeći apsurd je u tome što se u naše pravosuđe za nosioce sudiske i javno tužilačke funkcije pretežno biraju i imenuju mladi i neiskusni kadrovi sa tek položenim pravosudnim ispitom ili završenom pravosudnom akademijom. Nije isključeno da među njima ima super talenata, no i ako ih ima, oni su retki izuzeci. U pitanju su mladi ljudi koji nemaju gotovo nikakvog životnog i radnog iskustva pa se opravdano postavljaju pitanja šta, kada i koliko može da se od njih očekuje. Upravo je to jedan od ključnih razloga neažurnosti i neefikasnosti našeg pravosuđa. U mnogim zapadnim zemljama na navedene funkcije može biti birano samo lice koje nije mlađe od 40 godina, koje ima adekvatan ispit i radno iskustvo od 10- 15 godina. To su dakle ona lica koja su postigla punu životnu i profesionalnu zrelost i ogromno radno iskustvo.

Izborom ovako mladog i neiskusnog kadra na veoma složene i zahtevne sudijske i javno tužilačke funkcije vrši se samoubistvo države, koja pretenduje da bude pravna i demokratska. To međutim nikako ne znači da mladi i visokostručnim kadrovima netreba ukazivati poverenje u svim oblastima, pa i u pravosuđu. Međutim mora se uvek imati u vidu da je sudijski posao izuzetno složen stvaralački posao koji pored velike stručnosti, posebne nadarenosti i talenta neumitno zahteva i visok nivo životnog i radnog iskustva. Ići sudiji znači ići po pravdu, a kakvu će pravdu doživeti građanin ako ide pred sudiju koji je u struci početnik i koji nema dovoljno životnog i radnog iskustva. Država dakle mora voditi ozbiljnog računa pri postavljanju kriterijuma za izbor nosilaca sudiske i javno tužilačke funkcije. U tom kontekstu nužna su i neopodnožna nova zakonska rešenja

koja će imajući u vidu kompleksnu problematiku pravosudja na objektivan način precizirati uslove i kriterije za izbor nosilaca sudijske i javno tužilačke funkcije. Stiče se utisak da organi vlasti ovakvim izborima mladih i neiskusnih kadrova na sudijske i javno tužilačke funkcije jednostavno nastoje da reše problem nezaposlenosti u eri hipertrofije pravnika, ali i u korist svojih partijskih kadrova. Nasuprot ovakvom stanju u pravosuđu treba obezbediti dominaciju znanja, stručnosti i talentovanosti uz bogato radno i životno iskustvo. Samo na takav način može se podići kvalitet i ugled pravosuđa i udovoljiti ustavnom načelu „Prava na pravično suđenje“.

Zaključna razmatranja

Ovim radom, uz jedan kritički pristup analizirana je u kratkim crtama problematika i perspektiva našeg naučno obrazovnog sistema sa posebnim osvrtom na kadrovsku politiku u pravosuđu i na univerzitetu. Intencije ovoga rada ne preteđu da definiše i prezentira neka konačna rešenja o pomenutim pitanjima koja su predmet naše rasprave, već isključivo ima karakter nekih razmišljanja i sugestija sa ciljem davanja skromnog doprinosa i podrške pre svega savremenoj reformi univerziteta, kao jednom od fundamentalnih zadataka našeg celokupnog društvenog razvoja.

Kritički pristup u odnosu na ogromnu problematiku koja u dugačkom periodu opterećuje i naše pravosudje, posebno u sferi kadrovske politike i ovom prilikom bio je isto tako nužan i neophodan, pošto su kvalitet i uspešna funkcionalnost pravosudja na najneposredniji način vezani i ovisni od nivoa stručne osposobljenosti diplomiranih pravnika u pogledu koje najveću odgovornost upravo snose univerziteti i naravno njihovi pravni fakulteti. Od nivoa uspešnosti reforme osavremenjavanja univerziteta i pravnih fakulteta kao rasadnika kadrova pravničke profesije, po prirodi stvari ovisiće i uspešnost u reformisanju našeg potonulog pravosudja, prvenstveno u sferi kadrovske politike, kao i uspešnost u rešavanju mnogih drugih veoma ozbiljnih pravosudnih problema. Stoga navedeni kritički pristup i u ovom delu predstavlja jedan dobronameran i skroman doprinos uspešnom reformisanju našeg pravosudja u skladu sa savremenim evropskim standardima.

**CURRENT PROBLEMS IN PROGRAMMING AND REALIZATION OF TEACHING
FOR EDUCATION AND TRAINING OF FUTURE LAW GRADUATES IN
MODERNIZING OF UNIVERSITY**

PhD Senad Dzinic

Abstract

Author of the paper analyzes the critical access issues and perspectives of science education system with special emphasis on the Faculty of Law, as well as the personnel policy in the judiciary and in the universities in the Republic of Serbia. In this connection, the author points out problems that arise in the design and implementation of curricula of law schools, insisting on application skills, a larger number of hours of practical training and mandatory cooperation between law schools with the courts, prosecution, companies and similar institutions. In the second part, the author deals with the issue of personnel policy in the judicial system of the Republic of Serbia. Accordingly the author gives suggestions for solving numerous problems which were pointed out in the paper.

Key words: education, teaching, competence, lawyer, justice.